

המוסד לביטוח לאומי - מינהל ביטוח גביה

פרטי החוזר:

תאריך: 15/07/2019

חוזר ביטוח מס': 1469

חוזר גל"ש מס': 1445

חוזר גביה מעבידים מס': 1484

נושא: הכנסות מפנסיה מוקדמת ו/או אובדן כושר עבודה.

תת נושא: חובת תשלום דמי ביטוח הכנסות מפנסיה מוקדמת ו/או אובדן כושר עבודה.

שם החוזר:

תאריך תחולה:

תכני החוזר:

- מטרת החוזר 2
1. כללי 2
2. השינויים שיבוצעו בביטוח הלאומי 2
3. שינויים שיבוצעו על ידי חברות הביטוח 3
4. טיפול הפקיד 4
- 4.1 פוליסה מכוח חיקוק או הסכם עבודה כאשר לא נוכו דמי ביטוח במקור 4
- 4.2 מבוטח שמוכיח שכן נוכו דמי ביטוח מהפנסיה/אובדן כושר עבודה: 4
- 4.3 הכנסות מאובדן כושר עבודה שכוללות שכר טרחת עו"ד והוצאות משפט: 4
- 4.4 הכנסה מאובדן כושר עבודה כאשר המבוטח הינו עצמאי עונה להגדרה 4
5. ביטול קנסות והצמדה 5
6. ביקורת ניכויים 5
7. מניעת פעולות אכיפה 5
8. הוראות מעבר 5
- 8.1 מקרים שטופלו בהתאם לנוהל הקודם 5
- 8.2 בדיקת נפח עבודה 5
9. רשימת תפוצה 5

המוסד לביטוח לאומי - מינהל ביטוח גביה

מטרת החוזר

מטרת חוזר זה לפשט את תהליך חיוב דמי הביטוח של ציבור המבוטחים, וכן לעדכן את השינויים שנעשו בתהליך חיוב דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות מהכנסות שמקורן מפנסיה מוקדמת ו/או אובדן כושר עבודה.

1. כללי

חובת ניכוי דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות חלה על חברות הביטוח כאשר מדובר ב"פנסיה מוקדמת" כפי שנקבע בסעיף 345ב לחוק הביטוח הלאומי. סעיף 345ב לחוק קובע, כי הכנסה מ"פנסיה מוקדמת" כוללת גם קצבה בשל נכות או אובדן כושר עבודה מלא או חלקי, שנרכשה מכוח חיקוק או הסכם עבודה.

הכנסה מאובדן כושר עבודה שנעשתה באופן פרטי, נחשבת כהכנסה לפי סעיף 2(5) לפקודת מס הכנסה וחייבת בתשלום דמי ביטוח לאומי מכוח סעיף 345 (א) לחוק הביטוח הלאומי.

קיימים 3 סוגי פוליסות:

- פוליסה מכוח חיקוק או הסכם עבודה – חובת הניכוי במקור מקצבת המבוטח חלה על משלם הקצבה.
- פוליסה פרטית – חובת התשלום חלה על המבוטח.
- פוליסה של עובד עצמאי – חובת התשלום חלה על המבוטח.

בשנת 2019 הופעל לראשונה במערכת מבוטח תהליך בדיקת ניכוי דמי ביטוח לאומי מפנסיה ו/אובדן כושר עבודה, מול חובת תשלום של כל מבוטח ומבוטח. הבדיקה נערכה לגבי השנים 2016 ו- 2017. בהתאם לתהליך החדש, בסוף כל שנה יבדקו כל דיווחי הפנסיה שהתקבלו בדיווח 126 של השנה הקודמת, שלא נוכו מהם דמי ביטוח. במקרים בהם המבוטח אינו פטור מתשלום דמי ביטוח, תישלח המערכת באופן אוטומטי הודעת ברור עבור הכנסה זו. למבוטח יינתן פרק זמן של 60 יום להגיב, ובסיומם יחויב בדמי ביטוח.

עד כה, במקרים בהם מבוטח הוכיח (בכפוף לאסמכתאות) כי מדובר בפוליסה שנעשתה מכוח חיקוק או הסכם עבודה, בוטל החיוב בגל"ש, והתבצעה פנייה למשלם הקצבה בדרישה לקזז ולנכות את דמי הביטוח מהמבוטח.

להלן יוצגו ההנחיות החדשות לגבי תהליך החיוב בדמי הביטוח.

2. השינויים שיבוצעו בביטוח הלאומי

החל מפרסום חוזר זה אין לעשות יותר הבחנה בין קצבה המשתלמת מכוח חיקוק לבין פוליסה פרטית. בתהליך סגירת שנה יבדקו כל דיווחי הפנסיה/אובדן כושר עבודה שהתקבלו בדיווח 126 של השנה הקודמת, שלא נוכו מהם דמי ביטוח. **דיווחים אלו יבחנו מול חובת התשלום של המבוטחים, ובמקרים בהם המבוטחים אינם פטורים מתשלום דמי ביטוח - יתבצע חיוב בדמי ביטוח ברשומת המבוטח בהתאם לחובת התשלום החלה עליו, כאמור ללא שום הבחנה אם מדובר בפוליסה מכוח חיקוק או פוליסה פרטית.**

להזכירכם, בסופו של דבר דמי הביטוח הלאומי ודמי ביטוח בריאות מנוכים במלואם מהפנסיה ללא חלק המעסיק, כך שממילא המבוטח נושא בעצמו את התשלום בכל מצב, בין אם נוכו דמי ביטוח ובין אם לא.

משכך, הליך הטיפול באוכלוסייה זאת הופך להיות גבייתי גרידא, ויש לפעול לגביית דמי הביטוח באופן ישיר מהמבוטחים.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל ביטוח גביה

3. שינויים שיבוצעו על ידי חברות הביטוח

כידוע, חובת תשלום דמי ביטוח מחושבת על בסיס נתונים רבים, בין השאר, מצב משפחתי ועיסוקים. במטרה למנוע מצב של חיוב בדיעבד של מבוטחים שלא עדכנו בזמן אמת את חברות הביטוח על שינוי בעיסוק / מצב משפחתי / קבלת גמלה וכד' התבקשו חברות הביטוח לבצע מספר שינויים כמפורט להלן:

א. חברות הביטוח יקפידו לקבל מציבור מקבלי הפנסיה / אובדן כושר עבודה **עדכון של טופס 101 כל שנה**. טופס 101 הינו טופס של רשות המיסים – כרטיס עובד, והמידע שבו מנחה את המעסיק לגבי שיעור ניכוי מס הכנסה וביטוח לאומי.

ב. בתלושי הפנסיה/אובדן כושר עבודה החודשיים שישלחו למבוטחים תתווסף הערה על חשיבות עדכון הנתונים בנוסח הבא:

"לתשומת לבך – ניכוי ו/או אי ניכוי דמי הביטוח הלאומי ו/או דמי ביטוח הבריאות נעשו על בסיס הצהרתך בטופס 101 האחרון שהגשת. במידה שחלו שינויים במצבך המשפחתי ו/או בעיסוקך ו/או הכנסותיך ו/או בזכאותך לקצבאות בביטוח הלאומי, חלה עליך החובה להודיע לנו על כך. ככל שיתברר כי המידע שמסרת אינו תואם את המידע שנמצא במוסד לביטוח לאומי, תחייב בדמי ביטוח ע"י הביטוח הלאומי".

ג. בדף הנלווה למילוי טופס 101 בכל תחילת שנה ששולחות חברות הביטוח למבוטחים, הן יוסיפו את המידע הבא:

פטורים מדמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות:

מי שעונה לאחד מהתנאים הבאים, זכאי לפטור מניכוי דמי ביטוח לאומי ו/או דמי ביטוח בריאות. ככל שיתברר כי המידע שמסרת אינו תואם את המידע שנמצא במוסד לביטוח לאומי, תחייב בדמי ביטוח ע"י הביטוח הלאומי.

- עקרת בית – אישה נשואה למבוטח חובה, שאינה עובדת שכירה, ואינה עובדת עצמאית, ואינה נמצאת בחופשה ללא תשלום (חל"ת) – נדרשת להמציא טופס הצהרה בל/619 (הוסבר לחברות הביטוח שמדובר בטופס הצהרה ואין להפנות אותן לביטוח הלאומי).
- מקבלי קצבת נכות כללית לצמיתות מהמוסד לביטוח לאומי בשיעור של 75% לפחות, או מקבלי קצבת נכות כללית זמנית בשיעור של 75% לתקופה של לפחות 12 חודשים – יש לצרף את האישור על הזכאות לפטור שנשלח לכל מבוטח מידי חודש ינואר בכל שנה.
- מקבלי קצבת נכות מעבודה לצמיתות בשיעור של 100% - יש לצרף אישור מהמוסד לביטוח לאומי (אישור זה נמצא גם בפיתוח, ויישלח בהמשך באופן אוטומטי).
- אישה הזכאית לקצבת שאירים או תלויים מהמוסד לביטוח לאומי - יש לצרף אישור מהמוסד לביטוח לאומי.

הערה – מגיל הפרישה ואילך – לא חלה יותר חובת תשלום דמי ביטוח וזאת ללא קשר לעיסוקו ו/או הכנסתו של המבוטח.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל ביטוח גביה

4. טיפול הפקיד

להלן יפורט אופן הטיפול בפניות המבוטחים:

4.1 פוליסה מכוח חיקוק או הסכם עבודה כאשר לא נוכו דמי ביטוח במקור:

ממועד הוצאת החוזר, במצב בו יטען מבוטח שיחויב בדמי ביטוח בגין הכנסות מפנסיה/אובדן כושר עבודה, כי מדובר בפוליסה מכוח יחסי עובד מעביד - אין לבטל את החיוב ויש להסביר למבוטח כזה שבכל מקרה הוא נושא בעצמו בתשלום דמי הביטוח, ולהגיע אתו להסדר החוב.

4.2 מבוטח שמוכיח שכן נוכו דמי ביטוח מהפנסיה / אובדן כושר עבודה:

- פנייה של מבוטח במהלך תקופת הבירור (60 ימים):
 - אסמכתא - טופס 106 בלבד (ולא תלושים).
 - פעולת פקיד - להזין במסך 771 בשדה סטטוס "הא" ("ה. תהליך של אובדן כושר") ובשדה סיבה להזין "נכ" (נוכו דמי ביטוח).
 - תוצאה - התהליך יופסק ולא יוצר חיוב.
- פנייה של מבוטח לאחר החיוב במערכת:
 - אסמכתא - טופס 106 בלבד (ולא תלושים).
 - פעולת פקיד - להזין במסך 771 בשדה סטטוס "הא" ("ה. תהליך של אובדן כושר") ובשדה סיבה להזין "נכ" (נוכו דמי ביטוח).
 - להעביר את הפנייה במערכת קשר ובירורים להמשך טיפול בתחום הביטוח.

4.3 הכנסות מאובדן כושר עבודה שכוללות שכר טרחת עו"ד והוצאות משפט:

במקרים בהם המבוטח ממציא הוכחות, כי ההכנסות מאובדן כושר עבודה כוללות גם הוצאות משפט ו/או שכר טרחת עו"ד - יש להפחית סכומים אלה מהשומה וטופס 126.

אסמכתא - פסק דין, הסכם פשרה בין הצדדים, מכתב מחברת הביטוח בו מצוין סכום הניכוי של הוצאות המשפט / שכר טרחת עורך הדין וכד'.

פעולת הפקיד - להעביר את הפנייה במערכת קשר ובירורים להמשך טיפול בתחום הביטוח.

4.4 הכנסה מאובדן כושר עבודה כאשר המבוטח הינו עצמאי עונה להגדרה

בעקבות החלטת בית הדין הארצי לעבודה (עב"ל 13-5-14089) הכנסה של עובד עצמאי מאובדן כושר עבודה תסווג כהכנסה ממקור 2(5) – פאסיבי, ולא ממקור 2(1) או 2(8) – אקטיבי כפי שנהגנו בעבר. לפיכך, **החל משומות 2017 ואילך**, אין לצרף הכנסה מאובדן כושר עבודה, להכנסות ממקור עצמאי. ההכנסות מאובדן כושר עבודה של עובד עצמאי יסווגו כהכנסות ממקור 2(5).

מכאן, מקרים בהם מבוטח עצמאי פונה וטוען כי הכנסת הנכים בשומה כוללת הכנסה מאובדן כושר עבודה:

אסמכתא – יש לבקש מהמבוטח צילום של טופס דין וחשבון שנתי 1301.

פעולת פקיד – להעביר למשרד הראשי באמצעות מערכת קשר ובירורים.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל ביטוח גביה

5. ביטול קנסות והצמדה

לידיעתכם, אנו נערכים לשינוי נוסח הודעות החיוב, ולהפחתת הקנסות וההצמדה באופן אוטומטי. עד לשינוי, יש לאפשר ביטול קנסות והצמדה באופן ידני והסדרי חוב ללא ריבית.

6. ביקורת ניכויים

במקרים בהם יימצא כי חברות הביטוח ו/או משלמי פנסיה לא ניכו במקור דמי ביטוח שלא על פי אישור או הצהרת המבוטח, חברות הביטוח ו/או משלמי פנסיה יחויבו במסגרת ביקורת ניכויים.

7. מניעת פעולות אכיפה

על מנת לאפשר למבוטחים להסדיר את החוב ללא פעולות אכיפה, בוצעה מניעת פעולות אכיפה אוטומטית, מתאריך 04/07/2019 ועד לתאריך 04/10/2019. הפקידים רשאים כמובן לבטל את מניעת פעולות האכיפה במידה שהמבוטח מבקש להסדיר את החוב.

8. הוראות מעבר

8.1 מקרים שטופלו בהתאם לנוהל הקודם

אין לגעת במקרים שטופלו עד היום לפי הנוהל הקודם. לגבי המקרים בהם בוטלו החיובים בתיקי המבוטחים בגל"ש מהסיבה כי מדובר בפוליסה שנערכה מכוח חיקוק, המשרד הראשי ידאג לפנות לחברות הביטוח בדרישה להסדיר חובות אלה בעצמן מול המבוטחים.

לדוגמא: מבוטח פנה לסניף לפני פרסום חוזר זה, והמציא הוכחות כי ההכנסה שחוייבה מאובדן כושר עבודה היא במסגרת חיקוק. במידה שהפקיד ביטל את החיוב, בנימוק שחובת התשלום חלה על חברת הביטוח - תיק כזה לא יתוקן שוב, והמשרד הראשי ידאג לבצע שליפה מיוחדת ולפנות לחברות הביטוח כאמור כדי שידאגו להעביר אלינו את דמי הביטוח.

כל מקרה חדש יטופל אך ורק לפי הנהלים שפורטו בחוזר זה.

8.2 בדיקת נפח עבודה

אנו נמצאים בקשר מול אגף או"ש במשרד הראשי לבחון השפעת תהליך העבודה החדש על עבודת הפקידים, שכן לקראת חודש ספטמבר 2019 אנו מתכוונים להשלים את תהליך החיוב לשנים 2016 - 2017 ולשלוח הודעות בירור ליתרת האוכלוסייה בשנים הנ"ל.

הערה: אנו פועלים לתת הרשאות מיוחדות לעובדים בסניפים ולהכשיר אותם בכדי שיוכלו לבצע את כל הפעולות מבלי צורך לפנות לתחום הביטוח במשרד הראשי.

9. רשימת תפוצה

מנהלי תחום ביטוח וגביה
[לחזרה לתוכן העניינים](#)